

BIBLIOTEKA SEJMOWA

KONSTYTUCJA STANÓW ZJEDNOCZONYCH AMERYKI

Tłumaczenie i wstęp
Andrzej Pułło

Wydawnictwo Sejmowe
Warszawa 2002

KONSTYTUCJA STANÓW ZJEDNOCZONYCH AMERYKI¹

My, mieszkańcy Stanów Zjednoczonych, w celu stworzenia doskonalszej Unii, ugruntowania sprawiedliwości, zapewnienia spokoju wewnętrznego i środków na wspólną obronę, wspierania ogólnej pomyślności i zapewnienia błogosławieństwa wolności dla nas i naszych potomnych, przyjmujemy i ustanawiamy tę oto Konstytucję dla Stanów Zjednoczonych Ameryki.

Artykuł I

Sekcja 1. Wszystkie niniejszym przyznane kompetencje ustawodawcze będą należeć do Kongresu Stanów Zjednoczonych, składającego się z Senatu i Izby Reprezentantów.

Sekcja 2. Członkowie Izby Reprezentantów będą wybierani co dwa lata przez mieszkańców poszczególnych stanów. Wyborcy w każdym stanie powinni odpowiadać takim samym wymaganiom prawa wyborczego, jak wyborcy liczniejszej izby legislatury stanowej.

Nie będzie mogła zostać Reprezentantem osoba, która nie ukończy dwudziestu pięciu lat życia, nie będzie obywatelem Stanów Zjednoczonych od lat siedmiu i w czasie wyborów nie będzie mieszkańcem stanu, w którym ją wybrano.

¹ Podstawę przekładu stanowił tekst konstytucji i poprawek do konstytucji zamieszczony w wydawnictwie przygotowanym przez Służby Badawcze Kongresu pt. *The Constitution of the United States of America. Analysis and interpretation*. Washington: US Government Printing Office, 1987, s. 1–44. — Tekst ostatniej nie uwzględnionej w ww. opracowaniu, XXVII poprawki do konstytucji zaczerpnięto z oficjalnego organu publikacyjnego USA „Federal Register” nr 97, s. 21187–8, (przyp. red.).

Mandaty w Izbie Reprezentantów [i podatki bezpośrednie]² będą dzielone między poszczególne stany, które znajdują się w Unii [stosownie do odpowiednich liczb otrzymanych przez dodanie do ogólnej liczby osób wolnych – licząc razem z osobami zobowiązanymi do przymusowej służby przez określoną liczbę lat, ale wyłączając nieopodatkowanych Indian – trzech piątych wszystkich innych osób]³. Właściwe wyliczenie zostanie dokonane w ciągu trzech lat po pierwszym zebraniu się Kongresu Stanów Zjednoczonych, a następne co lat dziesięć i w taki sposób, jak to określi ustawa. Liczba Reprezentantów nie może być większa niż jeden na każde trzydzieści tysięcy, ale każdy ze stanów będzie miał przynajmniej jednego Reprezentanta. Zanim zostanie dokonane wyliczenie, o którym była mowa, stan New Hampshire mieć będzie prawo do wyboru trzech przedstawicieli, Massachusetts – ośmiu, Rhode Island i Providence Plantations – jednego, Connecticut – pięciu, Nowy Jork – sześciu, New Jersey – czterech, Pensylwania – ośmiu, Delaware – jednego, Maryland – sześciu, Wirginia – dziesięciu, Północna Karolina – pięciu, Południowa Karolina – pięciu, Georgia – trzech.

W razie wystąpienia wakatów w reprezentacji któregośkolwiek stanu, jego władza wykonawcza zarządzi wybory dla ich uzupełnienia.

Izba Reprezentantów będzie wybierać swojego Spikera⁴ i innych funkcjonariuszy, a także mieć wyłączną władzę stosowania *impeachmentu*⁵.

Sekcja 3. Senat Stanów Zjednoczonych będzie się składał z Senatorów, wybieranych po dwóch z każdego stanu [przez jego legislaturę]⁶ na sześć lat; każdy Senator będzie miał jeden głos.

² Fragment w nawiasie bez znaczenia wobec przyjęcia poprawki XVI. W tym tłumaczeniu nawiasami zaznaczono te fragmenty konstytucji, które stały się nieaktualne w związku z wejściem w życie wskazanej w przypisach poprawki do konstytucji.

³ Nowe zasady obliczania reprezentacji stanów wprowadziła poprawka XIV.

⁴ Tak tradycyjnie nazywa się, także w języku polskim, przewodniczących niższych izb parlamentu w krajach anglosaskich.

⁵ Tym terminem, dobrze znanym w języku angielskim, określa się procedurę stawiania w stan oskarżenia osób zajmujących wysokie stanowiska państwowe przez jedną izbę parlamentu, a sądenia przez drugą.

⁶ Sposób wyboru senatorów zmieniła poprawka XVII (ust. 1).

Niezwłocznie po zebraniu się w wyniku pierwszych wyborów Senatorowie zostaną podzieleni na trzy tak równe grupy, jak to tylko będzie możliwe. Mandaty Senatorów pierwszej grupy wygasną z upływem dwóch lat, drugiej grupy po upływie czterech lat, a trzeciej grupy po upływie sześciu lat, tak aby jedna trzecia mogła być wybierana co dwa lata. [Jeżeli w okresie, gdy legislatura stanowa nie obraduje, powstanie wakat wskutek rezygnacji lub z innych powodów, władza wykonawcza będzie mogła dokonać tymczasowej nominacji, ważnej do czasu uzupełnienia wakatów przez legislaturę]⁷.

Nie będzie mogła zostać Senatorenem osoba, która nie ukończy trzydziestu lat życia, nie będzie obywatelem Stanów Zjednoczonych od lat dziewięciu i w czasie wyborów nie będzie mieszkańcem stanu, w którym ją wybrano.

Wiceprezydent Stanów Zjednoczonych będzie przewodniczył Senatowi, lecz nie będzie brał udziału w głosowaniu, z wyjątkiem sytuacji, gdy głosy podzielą się równo.

Senat będzie wybierał innych swoich funkcjonariuszy, w tym także Przewodniczącego na czas nieobecności Wiceprezydenta lub na okres sprawowania przez niego urzędu Prezydenta Stanów Zjednoczonych.

Senat mieć będzie wyłączną władzę sądenia wszystkich spraw rozpatrywanych w trybie *impeachmentu*. Działając w tym charakterze Senatorowie składają przysięgę lub przyrzeczenie. Gdy sądzony jest Prezydent Stanów Zjednoczonych, Senatowi przewodniczy Prezes Sądu Najwyższego; nikt nie może zostać skazany, jeżeli nie wyrazi na to zgody dwie trzecie obecnych Członków.

W sprawach sądzonych w trybie *impeachmentu* nie będzie można skazać na karę inną niż usunięcie z urzędu, pozbawienie prawa do zajmowania i korzystania z jakiegokolwiek urzędu honorowego, powierniczego lub odpłatnego, pełnionego w imieniu Stanów Zjednoczonych. Skazanie w tym postępowaniu nie będzie uchylać odpowiedzialności i możliwości oskarżenia, sądenia, wyrokowania i ukarania zgodnie z obowiązującym prawem.

⁷ Ten fragment zmieniony w całości poprawką XVII (ust. 2).

Sekcja 4. Czas, miejsce i sposób przeprowadzania wyborów Senatorów i Reprezentantów będzie określany w każdym stanie przez jego legislaturę. Kongres może jednak w każdym czasie uregulować swą ustawą te kwestie inaczej, z wyjątkiem określenia miejsca wyboru Senatorów.

[Kongres będzie się zbierał przynajmniej raz w roku i będzie to pierwszy poniedziałek grudnia, chyba że ustawą wyznaczy inny dzień]⁸.

Sekcja 5. Każda Izba będzie rozstrzygać w sprawach wyborów, ogłoszonych wyników i kwalifikacji wymaganych prawem wyborczym od jej członków. Zwykła większość stanowić będzie w każdej Izbie kworum potrzebne do prowadzenia obrad, ale i mniejsza liczba może decydować o odroczeniu obrad z dnia na dzień, a także może być upoważniona do wymuszania obecności członków, w taki sposób i przy wykorzystaniu takich kar, jakie ustanowi każda z Izb.

Każda Izba może ustanowić swój regulamin, karać członków za niewłaściwe zachowanie, a większością dwóch trzecich wykluczyć członka ze swego grona.

W każdej Izbie prowadzić się będzie dziennik posiedzeń, który co jakiś czas będzie ogłaszany, z wyjątkiem fragmentów, które Izba uzna za wymagające zachowania tajemnicy. Głosy za lub przeciw w każdej Izbie, w jakiegokolwiek sprawie, będą na wniosek jednej piątej obecnych wskazywane imiennie w dzienniku.

Żadna Izba w trakcie sesji Kongresu nie będzie mogła bez zgody drugiej odroczyć obrad na dłużej niż trzy dni, ani też ich przenieść w miejsce, które nie jest siedzibą obu Izb.

Sekcja 6. Senatorowie i Reprezentanci otrzymywać będą za swoją służbę określone ustawą wynagrodzenie ze Skarbu Stanów Zjednoczonych. Z wyłączeniem przypadku zdrady, zbrodni pospolitej i naruszenia porządku publicznego korzystać będą z przywileju nietykalności w czasie uczestniczenia w sesji swojej Izby oraz w czasie podróży na nią i z powrotem. Za swoje przemówienia i wystąpienia w Izbie nie będą poza nią pociągani do odpowiedzialności.

⁸ Ten fragment zastępuje w całości poprawka XX sekcja 2.

Żaden Senator lub Reprezentant, w okresie na który został wybrany, nie będzie mógł być mianowany na jakikolwiek urząd państwowy Stanów Zjednoczonych, który w tym czasie zostanie utworzony lub lepiej uposażony. Nikt kto zajmuje urząd Stanów Zjednoczonych nie będzie mógł być członkiem którejkolwiek z Izb dopóki pozostaje na urzędzie.

Sekcja 7. Wszystkie projekty ustaw dotyczące dochodów państwa wnoszone będą w Izbie Reprezentantów, ale Senat może zgłaszać lub akceptować poprawki, tak jak w przypadku innych ustaw.

Każdy projekt ustawy przyjęty w Izbie Reprezentantów i Senacie, zanim stanie się prawem, będzie przedstawiany Prezydentowi Stanów Zjednoczonych. W wypadku aprobaty Prezydent podpisuje ustawę, w przeciwnym razie zwraca ją ze swoimi zastrzeżeniami do tej Izby, w której powstał projekt ustawy. Zastrzeżenia Prezydenta umieszcza się w dzienniku posiedzeń Izby i przystępuje się do ich rozpatrzenia. Jeżeli po rozpatrzeniu zastrzeżeń Izba zgodzi się uchwalić ustawę większością dwóch trzecich, zostanie ona przesłana z zastrzeżeniami Prezydenta do drugiej Izby, gdzie zostaną one również rozpatrzone. Po uchwaleniu ustawy w tej Izbie większością dwóch trzecich stanie się ona prawem. We wszystkich tego rodzaju sytuacjach przeprowadza się w Izbach głosowanie imienne, a nazwiska głosujących za i przeciw umieszcza się odpowiednio w dzienniku każdej Izby. Jeżeli jakiś projekt nie zostanie zwrócony w ciągu dziesięciu dni (z wyłączeniem niedziel) od dnia przedłożenia go Prezydentowi, to stanie się on prawem, tak jakby został podpisany, chyba że Kongres przez odroczenie obrad uniemożliwił jego zwrócenie i w takim wypadku prawem stać się nie może.

Każde zarządzenie, rezolucja i uchwała, wymagająca zgodnego poparcia Senatu i Izby Reprezentantów (z wyłączeniem kwestii odroczenia obrad), będzie przedkładana Prezydentowi Stanów Zjednoczonych i zanim zacznie obowiązywać, powinna być przez niego aprobowana. Jeśli nie uzyska takiej aprobaty, to powinna być ponownie przyjęta większością dwóch trzecich w Senacie i w Izbie Reprezentantów, zgodnie z zasadami i ograniczeniami jak w przypadku ustaw.

Sekcja 8. Kongres będzie miał prawo: nakładania i ściągania podatków, ceł, opłat i akcyz w celu spłacenia długów oraz dostarczenia

środków na wspólną obronę i zapewnienie ogólnej pomyślności Stanom Zjednoczonym, przy czym wszystkie cła, opłaty i akcyzy będą jednakowe w całych Stanach Zjednoczonych;

- zaciągania pożyczek na rachunek Stanów Zjednoczonych;
- regulowania handlu z obcymi państwami, pomiędzy stanami i z plemionami Indian;
- ustanawiania jednolitych zasad naturalizacji i jednolitego prawa upadłościowego w całych Stanach Zjednoczonych;
- bicia monety, określania wartości pieniądza, w tym i zagranicznego, oraz ustalania jednostek wagi i miar;
- wprowadzania kar za fałszowanie papierów wartościowych i obieguj waluty Stanów Zjednoczonych;
- zakładania urzędów i dróg pocztowych;
- popierania postępu naukowego i sztuk użytecznych przez zapewnienie okresów ochrony wyłącznych praw autorów i wynalazców do ich utworów i odkryć;
- tworzenia trybunałów niższych niż Sąd Najwyższy;
- definiowania i karania piractwa i zbrodni na pełnym morzu oraz innych przestępstw przeciwko prawu narodów;
- wypowiedzania wojny, przyznawania listów kaperskich i wydawania przepisów dotyczących brania łupu na lądzie i w wodzie;
- wystawiania i utrzymywania armii, z tym, że nie można przyznawać na ten cel kredytów budżetowych na okresy dłuższe niż dwa lata;
- tworzenia i utrzymywania marynarki wojennej;
- stanowienia zasad organizacyjnych dla władz państwowych i przepisów dotyczących sił lądowych i morskich;
- zapewnienia możliwości powoływania milicji w celu egzekwowania praw Unii, uśmierzania insurekcji i odpierania najazdów;

– dbania o organizację, uzbrojenie i wyszkolenie milicji oraz zarządzania tą jej częścią, która może być wykorzystana w służbie Stanów Zjednoczonych, odpowiednio rezerwując stanom prawo mianowania oficerów i sprawowania nadzoru nad szkoleniem milicji zgodnego z zadaniami określonymi przez Kongres;

– wyłącznego stanowienia wszelkiego prawa dla dystryktu (nie przekraczającego dziesięciu mil kwadratowych), powstałego drogą cesji przez określone stany, a za zgodą Kongresu mogącego stać się siedzibą władz Stanów Zjednoczonych, oraz sprawowania podobnej władzy nad wszystkimi terenami nabytymi za zgodą legislatury stanu, w którym są one położone, a przeznaczonymi pod budowę fortów, magazynów, arsenałów, stoczn i innych niezbędnych budowli; oraz

– stanowienia wszelkich ustaw, które będą niezbędne i właściwe dla zapewnienia wykonywania powyższych uprawnień oraz wszystkich innych powierzonych w tej Konstytucji władzom Stanów Zjednoczonych, ich departamentom lub funkcjonariuszom.

Sekcja 9. Do roku tysiąc osiemset ósmego Kongres nie będzie mógł zakazać migracji lub przywozu osób, których przybycie uznaje za właściwe którykolwiek ze stanów teraz istniejących; będzie można jednak nakładać na taki import podatki lub cła w wysokości nie przekraczającej dziesięciu dolarów za każdą osobę.

Przywilej *habeas corpus*⁹ nie będzie zawieszany, chyba że wymagać tego będzie bezpieczeństwo publiczne w przypadku rebelii lub najazdu.

Nie będzie się wymierzać kar ustawą¹⁰ ani też uchwalać ustaw działających wstecz.

[Pogłównie i inne podatki bezpośrednie nie będą nakładane w inny sposób niż proporcjonalnie do wyników spisów ludności czy wyliczenia, którego przeprowadzenie niniejszym nakazano¹¹]¹².

⁹ Termin z łaciny wykorzystany w konstytucji. Oznacza zakaz więzienia bez decyzji sądu.

¹⁰ W oryginale: „bill of attainder”. Jest to rodzaj ustaw, którymi parlament angielski już w XV w. mógł skazywać nawet na karę śmierci, bez jakichkolwiek czynności procesowych.

¹¹ Chodzi o sposób liczenia przewidziany w art. I sekcja 2 ust. 3.

¹² Przepis nieaktualny w związku z uchwaleniem poprawki XVI.

Nie będą nakładane podatki lub cła na artykuły eksportowane z któregokolwiek stanu.

Nie będą uprzywilejowywane porty jednego stanu w stosunku do innych w przepisach dotyczących handlu i podatków, a statki płynące do jednego stanu lub z niego wypływające nie będą zmuszane do zawijania, rozładunku lub płacenia ceł w innych.

Żadne pieniądze nie będą wydatkowane ze Skarbu Państwa bez właściwego upoważnienia uczynionego ustawą, a stałe sprawozdania i rozliczenia przychodów i wydatków wszystkich publicznych pieniędzy będą ogłaszane co jakiś czas.

Stany Zjednoczone nie będą nadawać żadnych tytułów szlacheckich; nikt kto w ich imieniu sprawuje urząd odpłatny lub powierniczy nie będzie mógł bez zgody Kongresu przyjmować od żadnego monarchy, księcia lub obcego państwa podarunków, wynagrodzenia, urzędów, tytułów, jakiegokolwiek by one nie były.

Sekcja 10. Żaden stan nie będzie mógł zawierać jakiegokolwiek traktatu, sojuszu lub konfederacji; przyznawać listów kaperskich; bić monety; emitować papierów wartościowych; pozwalać na spłacanie długów innymi środkami niż walutą w złocie lub srebrze; uchylać ustaw wymierzających kary, działających wstecz lub też takich, które ograniczają zobowiązania umowne lub nadają tytuły szlacheckie.

Żaden stan nie będzie mógł bez zgody Kongresu nakładać opłat lub ceł na import lub eksport, chyba że będzie to absolutnie konieczne dla wykonywania jego przepisów inspekcyjnych. Przychód netto z wszystkich ceł i opłat nakładanych przez stany na import i eksport będzie przeznaczony do wykorzystania przez Skarb Stanów Zjednoczonych, a przepisy je wprowadzające podlegać będą rewizji i kontroli Kongresu.

Żaden stan nie będzie mógł bez zgody Kongresu nakładać podatków od tonażu, utrzymywać oddziałów wojskowych i okrętów wojennych w czasie pokoju, zawierać jakiegokolwiek porozumienia lub układu z innym stanem lub mocarstwem zagranicznym, przystępować do wojny, chyba że zostanie faktycznie napadnięty lub znajdzie się w takim bliskim tego niebezpieczeństwie, które nie pozwala na dalszą zwłokę.

Artykuł II

Sekcja 1. Władza wykonawcza zostanie powierzona Prezydentowi Stanów Zjednoczonych Ameryki. Będzie on sprawował swój urząd przez czteroletnią kadencję i razem z Wiceprezydentem, powoływanym na taką samą kadencję, będzie wybierany w sposób następujący.

Każdy stan wyznaczy, w sposób ustalony przez jego legislaturę, liczbę elektorów, równą liczbie Senatorów i Reprezentantów, do których dany stan będzie uprawniony w Kongresie. Nie będzie mógł zostać elektorem żaden Senator, Reprezentant lub osoba sprawująca urząd powierniczy lub odpłatny w imieniu Stanów Zjednoczonych.

[Elektorzy będą się zbierać w swoich stanach i w głosowaniu tajnym wybierać dwie osoby, przy czym przynajmniej jedna nie będzie mieszkańcem tego samego stanu co oni. W ten sposób powstanie lista wszystkich zgłoszonych osób i otrzymanych przez nich głosów. Listę po podpisaniu i poświadczeniu przez elektorów przesyła się zapieczętowaną do siedziby władz Stanów Zjednoczonych na ręce Przewodniczącego Senatu. Przewodniczący Senatu otworzy wszystkie poświadczone listy w obecności Senatu i Izby Reprezentantów, po czym głosy zostaną policzone. Osoba otrzymująca największą ich liczbę zostanie Prezydentem, pod warunkiem że liczba ta będzie zarazem większością ogólnej liczby wyznaczonych elektorów, a jeżeli taką liczbę głosów otrzyma więcej niż jedna osoba lub też głosy rozłożą się równo, to wyboru Prezydenta w tajnym głosowaniu dokona niezwłocznie Izba Reprezentantów. Jeśli żadna osoba nie uzyska poparcia większości, to wówczas Izba wybierać będzie Prezydenta ponownie, ale już tylko spośród pięciu kandydatów, którzy uzyskają największą liczbę głosów. Jednakże tak wybierając Prezydenta głosuje się stanami, a reprezentacja każdego stanu ma tylko jeden głos; wymagane kworum wynosi dwie trzecie stanów, reprezentowanych przez przynajmniej jednego członka Izby, a wybór musi być dokonany większością liczoną od ogólnej liczby stanów. W każdym przypadku po dokonaniu wyboru Prezydenta osoba otrzymująca największą liczbę głosów elektorów zostaje Wiceprezydentem. Gdyby zdarzyło się, że dwie lub więcej osób mają tę samą liczbę głosów, to wyboru Wiceprezydenta będzie dokonywał spośród nich Senat w tajnym głosowaniu]¹³.

¹³ Ten fragment konstytucji zmieniony w całości poprawką XII.

Kongres może wyznaczyć dzień wyboru elektorów i dzień oddania przez nich głosów, ten sam w całych Stanach Zjednoczonych.

Nie będzie mogła zostać Prezydentem osoba, która nie jest obywatelem Stanów Zjednoczonych z urodzenia lub nie była obywatelem w chwili przyjęcia niniejszej konstytucji; a także nie ukończyła trzydziestu pięciu lat życia i nie mieszka na obszarze Stanów Zjednoczonych przynajmniej od lat czternastu.

[W wypadku usunięcia Prezydenta z urzędu, jego śmierci, rezygnacji lub niezdolności do sprawowania władzy i zadań tego urzędu, przechodzą one na Wiceprezydenta. Kongres może określić ustawą, kto w sytuacji usunięcia, śmierci, rezygnacji lub niezdolności – zarówno Prezydenta, jak i Wiceprezydenta – będzie pełnić obowiązki Prezydenta do czasu ustąpienia niezdolności lub wyboru nowego Prezydenta]¹⁴.

Prezydent będzie otrzymywał w określonych terminach wynagrodzenie za swoją służbę, którego nie wolno będzie zwiększać lub pomniejszać w trakcie jego kadencji. W tym okresie Prezydent nie będzie otrzymywał jakiegokolwiek innego wynagrodzenia od Stanów Zjednoczonych lub któregośkolwiek ze stanów.

Przed objęciem urzędu Prezydent będzie składał następującą przysięgę lub przyrzeczenie: „Uroczyscie przysięgam (lub przyrzekam), że będę wiernie sprawował urząd Prezydenta Stanów Zjednoczonych i ze wszystkich sił strzegł, ochraniał i bronił Konstytucji Stanów Zjednoczonych”.

Sekcja 2. Prezydent będzie naczelnym wodzem armii i marynarki wojennej Stanów Zjednoczonych, a także milicji poszczególnych stanów, gdy zostanie ona powołana do służby Stanom Zjednoczonym. Prezydent może żądać od kierujących departamentami władzy wykonawczej opinii na piśmie w każdej sprawie związanej z obowiązkami tych urzędów. Prezydent będzie miał prawo zawieszania wykonania lub darowania kary orzeczonej za przestępstwo przeciwko Stanom Zjednoczonym, z wyjątkiem spraw rozpatrywanych w trybie *impeachmentu*.

¹⁴ Zob. poprawka XXV.

Prezydent będzie miał prawo zawierania traktatów za radą i zgodą Senatu, wyrażoną większością dwóch trzecich głosów obecnych Senatorów; wyznaczania – a za radą i zgodą Senatu – mianowania ambasadorów, innych przedstawicieli dyplomatycznych i konsułów, sędziów Sądu Najwyższego i wszystkich innych funkcjonariuszy Stanów Zjednoczonych sprawujących urzędy utworzone ustawą, których powołanie nie zostało niniejszym inaczej uregulowane. Kongres może jednak ustawą uznać za właściwe powierzenie prawa powoływania niższych funkcjonariuszy samemu Prezydentowi, sądom prawa lub szefom departamentów.

Prezydent będzie miał prawo obsadzania wszystkich wakatów, które mogą się zdarzyć w czasie, gdy Senat nie obraduje, udzielając odpowiednich pełnomocnictw ważnych do końca najbliższej sesji.

Sekcja 3. Prezydent będzie od czasu do czasu przedstawiał Kongresowi informacje o stanie Unii i rekomendował podjęcie takich działań, które będzie uważał za konieczne i właściwe; w nadzwyczajnych sytuacjach może zwoływać obie Izby lub jedną z nich, a w wypadku braku porozumienia między nimi w kwestii odroczenia obrad może sam je odroczyć na taki czas, jaki uzna za właściwy. Prezydent będzie przyjmował ambasadorów i innych przedstawicieli dyplomatycznych; będzie dbał o to, aby ustawy były wiernie wykonywane, a także będzie wydawał akty nominacyjne wszystkim funkcjonariuszom Stanów Zjednoczonych.

Sekcja 4. Prezydent, Wiceprezydent i wszyscy funkcjonariusze państwowi Stanów Zjednoczonych mogą być usunięci z urzędu w wypadku skazania w trybie *impeachmentu* za zdradę, przekupstwo lub inne ciężkie przestępstwa i przewinienia.

Artykuł III

Sekcja 1. Władza sądowa Stanów Zjednoczonych zostanie powierzona Sądowi Najwyższemu i takim sądom niższym, które Kongres z biegiem czasu ustanowi i utworzy. Sędziowie, zarówno Sądu

Najwyższego, jak i niższych sądów, zajmować będą swoje stanowiska pod warunkiem nienagannego postępowania; będą otrzymywać w określonych terminach wynagrodzenie za swoją służbę, które nie będzie mogło być pomniejszone w czasie pozostawania na urzędzie.

Sekcja 2. Władza sądowa rozciągać się będzie na wszystkie sprawy rozpatrywane według zasad prawa i słuszności, a wynikające ze stosowania Konstytucji, ustaw Stanów Zjednoczonych i traktatów, które w ich imieniu zostały lub zostaną zawarte; na wszystkie sprawy dotyczące ambasadorów, innych przedstawicieli dyplomatycznych i konsulów; na wszystkie sprawy wynikające z prawa morskiego; na spory, w których Stany Zjednoczone będą stroną; a także spory między dwoma lub więcej stanami; [między stanem a obywatelami innego stanu]¹⁵; między obywatelami różnych stanów; między obywatelami tego samego stanu występujących z roszczeniami do gruntu nadanego przez inne stany; [między stanem lub jego obywatelami a państwami obcymi, ich obywatelami lub poddanymi]¹⁵.

We wszystkich sprawach dotyczących ambasadorów, innych przedstawicieli dyplomatycznych i konsulów, a także w sprawach, w których stan będzie stroną, Sąd Najwyższy będzie miał właściwość pierwotną. W pozostałych sprawach Sąd Najwyższy będzie sądem odwoławczym, zarówno co do prawa, jak i faktów, z wyjątkami określonymi w przepisach ustanowionych przez Kongres.

Wszystkie sprawy karne, z wyjątkiem spraw wszczętych w trybie *impeachmentu*, będą rozpatrywane przez sądy przysięgłych w tym stanie, w którym popełniono przestępstwo. Jeśli nie popełniono go w granicach któregośkolwiek stanu, proces będzie się toczył w miejscu lub miejscach przewidzianych przez Kongres ustawą.

Sekcja 3. Zdradą Stanów Zjednoczonych może być tylko prowadzenie przeciwko nim wojny albo przyłączenie się do ich wrogów, udzielanie im pomocy lub poparcia. Nie można być skazanym za zdradę inaczej niż na podstawie zeznań dwóch świadków potwierdzających określony czyn lub na podstawie przyznania się przed sądem na publicznej rozprawie.

¹⁵ Charakter wykładni tych fragmentów konstytucji ma poprawka XI.

Kongres będzie miał prawo określania kar za zdradę, lecz skazanie na utratę praw i konfiskatę mienia nie może dotknąć potomnych ani też oznaczać przepadku innego majątku niż uzyskanego za życia skazanego.

Artykuł IV

Sekcja 1. W każdym stanie dokumenty urzędowe, rejestry i protokoły sądowe innych stanów traktowane będą z pełnym zaufaniem i przekonaniem o ich prawdziwości. Kongres może w drodze zwykłego ustawodawstwa określić sposób, w jaki te dokumenty, rejestry i protokoły będą uwierzytelniane oraz następstwa tego uwierzytelnienia.

Sekcja 2. Obywatele każdego stanu korzystać będą w innych stanach z wszelkich praw i przywilejów ich obywateli.

Osoba oskarżona w jednym stanie o zdradę, zbrodnię lub inne przestępstwo, a ukrywająca się przed wymiarem sprawiedliwości, w wypadku ujęcia w innym stanie zostanie wydalona na żądanie władzy wykonawczej stanu właściwego do osądzenia danego przestępstwa.

[Osoba, zgodnie z prawem jednego stanu związana kontraktem świadczenia służby lub pracy, nie będzie z tych obowiązków zwalniana na podstawie ustaw i przepisów stanu do którego zbiegnie, lecz zostanie wydana na żądanie strony, której miała świadczyć służbę lub pracę]¹⁶.

Sekcja 3. Kongres może przyjmować nowe stany do Unii, lecz żaden nowy stan nie będzie mógł być utworzony lub ustanowiony w granicach władzy innego stanu. Nie będzie mógł też powstać nowy stan przez połączenie dwóch lub więcej stanów albo ich części, jeśli nie zgodzą się na to zarówno legislatury zainteresowanych stanów, jak i Kongres.

Kongres będzie miał władzę rozporządzania oraz stanowienia wszelkich przepisów i regulacji dotyczących terytoriów lub innych

¹⁶ Niewolnictwo zniosła poprawka XIII.

posiadłości należących do Stanów Zjednoczonych; niczego w tej Konstytucji nie należy interpretować w sposób, który by nie służył ochronie własności Stanów Zjednoczonych lub któregoś z poszczególnych stanów.

Sekcja 4. Stany Zjednoczone będą gwarantować każdemu stanowi w tej Unii republikańską formę rządu i zapewnią obronę w przypadku najazdu, a na wezwanie legislatury lub władzy wykonawczej (jeżeli legislatura nie będzie mogła się zebrać) także w przypadku rozruchów wewnętrznych.

Artykuł V

Kongres, ilekroć większością dwóch trzecich głosów w każdej Izbie uzna to za konieczne, będzie proponować poprawki do Konstytucji lub też, na żądanie dwóch trzecich legislatur stanowych, będzie zwoływał konwencję dla zaproponowania poprawek. W obu przypadkach poprawki będą w istocie obowiązywać tak, jakby były częścią niniejszej Konstytucji, jeśli zostaną ratyfikowane przez legislatury trzech czwartych stanów albo przez konwencje w trzech czwartych stanów, w zależności od tego, który z tych trybów ratyfikacji wybierze Kongres. Żadna poprawka przyjęta przed rokiem tysiąc osiemset ósmym nie będzie mogła w żaden sposób zmienić klauzul pierwszej i czwartej w sekcji dziewiątej pierwszego artykułu. Żaden stan nie będzie mógł być pozbawiony bez jego zgody prawa do równej z innymi stanami liczby głosów w Senacie.

Artykuł VI

Wszelkie długi i zobowiązania zaciągnięte przed przyjęciem niniejszej Konstytucji wiązać będą Stany Zjednoczone pod jej rządami, tak samo jak za czasów Konfederacji.

Konstytucja i zgodnie z nią wydane ustawy Stanów Zjednoczonych oraz wszystkie traktaty, które zostały lub zostaną zawarte w imieniu

Stanów Zjednoczonych, będą najwyższym prawem kraju i tym samym wiązać będą sędziów w każdym stanie, nawet gdyby w czymkolwiek były niezgodne z konstytucją i ustawami jakiegoś stanu.

Senatorowie i Reprezentanci, o których mowa była wcześniej oraz członkowie legislatur stanowych, a także wszyscy funkcjonariusze władzy wykonawczej i sądowej, zarówno Stanów Zjednoczonych, jak i poszczególnych stanów będą zobowiązani na mocy złożonej przysięgi lub przyrzeczenia do wspierania niniejszej Konstytucji. Żadne kryteria religijne nie będą miały znaczenia przy obsadzaniu jakiegokolwiek urzędu lub funkcji publicznej, pełnionych w imieniu Stanów Zjednoczonych.

Artykuł VII

Ratyfikacja przez konwencje dziewięciu stanów będzie wystarczająca dla wejścia w życie Konstytucji w stanach, które ją ratyfikowały.

Działo się na Konwencji za jednomyślną zgodą obecnych stanów dnia siedemnastego miesiąca września Roku Pańskiego tysiąc siedemset osiemdziesiątego siódmego, w dwunastym roku niepodległości Stanów Zjednoczonych Ameryki, na świadectwo czego składamy nasze podpisy,

George Washington – przewodniczący
i delegat Wirginii

Delaware:

George Read
Gunning Bedford Jr.
John Dickinson
Richard Bassett
Jacob Broom

Maryland:

James McHenry
Daniel of ST. Thomas Jenifer
Daniel Carroll

New Hampshire:

John Langdon
Nicholas Gilman

Massachusetts:

Nathaniel Gorham
Rufus King

Connecticut:

William Samuel
Johnson Roger Sherman

Wirginia:

John Blair

James Madison Jr.

David Brearley

Karolina Północna:

William Blount

Richard Dobbs Spaight

Hugh Williamson

Karolina Południowa:

John Rutledge

Charles Cotesworth

Pinckney

Charles Pinckney

Pierce Butler

Georgia:

William Few

Abraham Baldwin

Nowy Jork:

Alexander Hamilton

New Jersey:

William Livingston

David Brearley

William Paterson

Jonathan Dayton

Pensylwania:

Benjamin Franklin

Thomas Mifflin

Robert Morris

George Clymer

Thomas FitzSimons

Jared Ingersoll

James Wilson

Gouverneur Morris

POPRAWKI DO KONSTYTUCJI

Poprawka I [1789, 1791]¹⁷

Kongres nie będzie stanowił żadnych ustaw traktujących jakieś wyznanie jak religię państwową lub zakazujących swobodnych praktyk religijnych; ograniczających wolność słowa i prasy, a także prawa ludzi do pokojowych zgromadzeń oraz kierowania do władz państwowych petycji o naprawienie krzywd.

Poprawka II

Dobrze zorganizowana milicja jest niezbędna dla bezpieczeństwa wolnego państwa, prawo ludzi do posiadania i noszenia broni nie może być ograniczone.

Poprawka III

Żaden żołnierz nie będzie w czasie pokoju kwaterowany w jakimkolwiek domu bez zgody jego właściciela, a w czasie wojny, tylko w sposób określony ustawą.

Poprawka IV

Prawo ludzi do nietykalności osobistej, mieszkania, dokumentów i dobytku nie będzie naruszane nieuzasadnionymi rewizjami lub

¹⁷ Podane w nawiasach lata wskazują rok przekazania poprawki przez Kongres do ratyfikacji w stanach oraz rok oficjalnego ogłoszenia o przyjęciu poprawki przez wymaganą liczbę stanów. Te daty różnią się nieco, w wyjątkowych wypadkach dość znacznie, od dat uchwalenia poprawki w Kongresie i jej ratyfikowania przez ostatni ze stanów wymaganych do wejścia poprawki w życie. Do pierwszych dziesięciu poprawek odnoszą się te same lata, ponieważ uchwalano je i ratyfikowano łącznie.

zatrzymaniami i dlatego nakazy sądowe na to zezwalające nie będą wydawane bez uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa, popartego zeznaniami złożonymi pod przysięgą lub przyrzeczeniem i bez dokładnego określenia miejsca przeszukania oraz osoby lub rzeczy podlegającej zatrzymaniu.

Poprawka V

Nikt nie będzie mógł być pociągnięty do odpowiedzialności za zbrodnię główną lub inne hańbiące przestępstwo bez postawienia w stan oskarżenia przez wielką ławę przysięgłych, z wyjątkiem spraw zaistniałych w lądowych i morskich siłach zbrojnych lub w milicji, w czasie jej faktycznej służby w czasie wojny lub w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa publicznego. Nikt za to samo przestępstwo nie będzie dwukrotnie narażany na niebezpieczeństwo utraty życia lub okaleczenia. Nikt nie będzie zmuszany do świadczenia przeciwko sobie w jakiejkolwiek sprawie karnej, ani pozbawiany życia, wolności lub własności bez prawidłowego wymiaru sprawiedliwości. Przejęcie własności prywatnej na cele publiczne nie będzie możliwe bez właściwego odszkodowania.

Poprawka VI

We wszystkich sprawach karnych oskarżony będzie miał prawo do szybkiego i publicznego procesu przed bezstronnym sądem przysięgłych stanu i dystryktu miejsca popełnienia przestępstwa, którego właściwość wynika z wcześniej obowiązującego prawa. Oskarżony będzie też miał prawo do informacji o charakterze i przyczynie oskarżenia, do konfrontacji ze świadkami oskarżenia, do wzywania do obowiązkowego stawienia się świadków obrony i do pomocy prawnej obrońcy.

Poprawka VII

W sprawach rozpatrywanych wedle prawa powszechnego¹⁸, w których wartość przedmiotu sporu przekracza dwadzieścia dolarów, za-

¹⁸ Właściwy i użyty w konstytucji termin to *common law*.

chowane będzie prawo do sądu przysięgłych, a ustalenia przyjęte przez sąd nie będą ponownie badane w sądach Stanów Zjednoczonych w inny sposób niż zgodnie z zasadami prawa powszechnego.

Poprawka VIII

Nie będzie się żądać nadmiernych kaucji, nakładać nadmiernych grzywien oraz wymierzać kar okrutnych lub niezwykłych.

Poprawka IX

Wymienienie w Konstytucji pewnych praw nie może być rozumiane jako zaprzeczenie lub ograniczenie innych praw przysługujących ludziom.

Poprawka X

Uprawnienia nie przekazane w tej Konstytucji Stanom Zjednoczonym, ani nie zakazane w niej stanom, są zastrzeżone odpowiednio stanom lub ludziom.

Poprawka XI [1794, 1798]

Władza sądowa Stanów Zjednoczonych nie będzie rozumiana w sposób rozciągający ją na wszystkie sprawy wszczęte lub prowadzone zgodnie z prawem lub zasadami słuszności przeciwko jednemu ze zjednoczonych stanów przez obywateli innego stanu albo przez obywateli lub poddanych obcego państwa.

Poprawka XII [1803, 1804]

Elektorzy będą się zbierać w swoich stanach i w głosowaniu tajnym wybierać Prezydenta i Wiceprezydenta, z których przynajmniej jeden nie będzie mieszkańcem tego samego stanu co oni. W odrębnych

głosowaniach elektorzy wskazują nazwiska kandydatów na Prezydenta oraz Wiceprezydenta i w ten sposób powstaną osobne listy wszystkich osób zgłoszonych na Prezydenta i Wiceprezydenta oraz otrzymanych przez nich głosów. Listy po podpisaniu i poświadczeniu przez elektorów przesyła się zapieczętowane do siedziby władz Stanów Zjednoczonych na ręce Przewodniczącego Senatu. Przewodniczący Senatu otworzy wszystkie poświadczone listy w obecności Senatu i Izby Reprezentantów, po czym głosy zostaną policzone. Osoba otrzymująca największą liczbę głosów na Prezydenta zostanie Prezydentem, jeśli liczba ta będzie zarazem większością ogólnej liczby wyznaczonych elektorów. Jeśli żadna osoba nie otrzyma takiej większości, to wówczas Izba Reprezentantów niezwłocznie wybiera w tajnym głosowaniu Prezydenta spośród nie więcej niż trzech kandydatów, którzy otrzymali największą liczbę głosów. Jednakże tak wybierając Prezydenta głosuje się stanami, a reprezentacja każdego stanu ma tylko jeden głos; wymagane kworum wynosi dwie trzecie stanów, reprezentowanych przez przynajmniej jednego członka Izby, a wybór musi być dokonany większością liczoną od ogólnej liczby stanów. [Jeśli Izba Reprezentantów, mając prawo wyboru Prezydenta, nie wybierze go przed czwartym marca, wtedy Wiceprezydent będzie pełnić obowiązki Prezydenta, jak w przypadku śmierci lub innej konstytucyjnie przewidzianej niezdolności Prezydenta]¹⁹. Osoba otrzymująca największą liczbę głosów na Wiceprezydenta zostanie Wiceprezydentem, jeśli liczba ta będzie zarazem większością ogólnej liczby wyznaczonych elektorów. Jeśli żadna osoba nie uzyska większości, to wówczas Senat wybiera Wiceprezydenta spośród dwóch osób mających najwięcej głosów na liście; wymagane kworum wynosi dwie trzecie ogólnej liczby Senatorów, a wybór musi być dokonany większością liczoną od ogólnej liczby Senatorów. Żadna osoba nie posiadająca konstytucyjnych kwalifikacji do sprawowania urzędu Prezydenta nie będzie mogła być Wiceprezydentem Stanów Zjednoczonych.

Poprawka XIII [1865, 1865]

Sekcja 1. W Stanach Zjednoczonych lub w jakimkolwiek miejscu podległym ich jurysdykcji nie będzie niewolnictwa ani przymusowej

¹⁹ Przepis nieaktualny po wejściu w życie poprawki XX.

służby, z wyjątkiem orzeczonej jako kara za przestępstwo, na którą sprawca zostanie skazany we właściwym postępowaniu.

Sekcja 2. Kongres będzie miał prawo wprowadzenia w życie tego artykułu za pomocą stosownego ustawodawstwa.

Poprawka XIV [1866, 1869]

Sekcja 1. Wszystkie osoby urodzone lub naturalizowane w Stanach Zjednoczonych i podległe ich jurysdykcji są obywatelami Stanów Zjednoczonych oraz stanu, w którym zamieszkują. Żaden stan nie będzie stanowił lub wprowadzał w życie jakiegokolwiek prawa, które ograniczałoby przywileje i swobody obywateli Stanów Zjednoczonych, ani pozbawiał kogokolwiek życia, wolności lub własności bez prawidłowego wymiaru sprawiedliwości, ani też odmawiał komukolwiek na obszarze swojej jurysdykcji równej ochrony prawnej.

Sekcja 2. Mandaty w Izbie Reprezentantów będą dzielone między poszczególne stany stosownie do ogólnej liczby ludności każdego stanu, z wyłączeniem nie opodatkowanych Indian. Gdyby jednak prawo do głosowania w wyborach wyłaniających elektorów Prezydenta i Wiceprezydenta Stanów Zjednoczonych, Reprezentantów w Kongresie, funkcjonariuszy stanowej władzy wykonawczej i sądowej oraz członków tamtejszych legislatur nie przysługiwało jakiejś części męskich mieszkańców stanu, którzy ukończyli [dwadzieścia jeden lat]²⁰ i są obywatelami Stanów Zjednoczonych, lub też w jakiś sposób zostało ograniczone, z wyjątkiem udziału w rebelii i popełnienia innego przestępstwa, to podstawa reprezentacji takiego stanu zostanie zmniejszona w proporcji odpowiadającej stosunkowi tej męskiej części obywateli do ogólnej liczby mężczyzn – obywateli danego stanu, którzy ukończyli lat dwadzieścia jeden.

Sekcja 3. Nie może być Senatorem lub Reprezentantem w Kongresie, elektorem Prezydenta lub Wiceprezydenta, ani też zajmować żadnego urzędu, cywilnego lub wojskowego, w służbie Stanów Zjed-

²⁰ Zob. poprawka XXVI.

noczonych lub jakiegokolwiek stanu, kto składając wcześniej przysięgę wierności Konstytucji Stanów Zjednoczonych jako członek Kongresu, funkcjonariusz Stanów Zjednoczonych, członek legislatury stanowej lub jako funkcjonariusz stanowej władzy wykonawczej i sądowej, brał udział w insurekcji lub rebelii przeciwko nim, albo też udzielał pomocy lub poparcia ich wrogom. Jednak Kongres może większością dwóch trzecich w każdej Izbie uchylić tę niezdolność.

Sekcja 4. Nie będzie kwestionowana ważność powstałego zgodnie z prawem zadłużenia Stanów Zjednoczonych, włączając w to długi zaciągnięte na wypłatę rent i nagród za służbę przy poskramianiu insurekcji lub rebelii. Jednakże ani Stany Zjednoczone, ani poszczególne stany, nie będą przejmować i spłacać długów lub zobowiązań zaciągniętych w celu wsparcia insurekcji lub rebelii, a także uznawać roszczeń związanych z utratą lub wyzwoleniem niewolnika. Wszystkie tego rodzaju długi, zobowiązania i roszczenia będą uznawane za bezprawne i nieważne.

Sekcja 5. Kongres będzie miał prawo wprowadzenia w życie postanowień tego artykułu za pomocą stosownego ustawodawstwa.

Poprawka XV [1869, 1870]

Sekcja 1. Prawa wyborcze obywateli Stanów Zjednoczonych nie będą uchylane ani ograniczane przez Stany Zjednoczone lub którykolwiek ze stanów z powodu rasy, koloru skóry albo wcześniejszego pozostawania w służbie przymusowej.

Sekcja 2. Kongres będzie miał prawo wprowadzenia w życie tego artykułu za pomocą stosownego ustawodawstwa.

Poprawka XVI [1909, 1913]

Kongres będzie miał prawo nakładania i ściągania podatków od wszelkiego rodzaju dochodów bez konieczności ich repartycji między

poszczególne stany i bez uwzględniania jakichkolwiek spisów lub wyliczeń ludności.

Poprawka XVII [1912, 1913]

Senat Stanów Zjednoczonych będzie się składał z Senatorów, wybieranych po dwóch z każdego stanu przez jego mieszkańców na sześć lat; każdy Senator będzie miał jeden głos. Wyborcy w każdym stanie powinni odpowiadać takim samym wymaganiom prawa wyborczego, jak wyborcy liczniejszej izby legislatury stanowej.

W razie wystąpienia w Senacie wakatów w reprezentacji któregoś z stanów, władza wykonawcza tego stanu zarządzi wybory dla ich uzupełnienia. Zastrzega się, że legislatura każdego stanu może upoważnić stanową egzekutywę do dokonania tymczasowej nominacji, ważnej do czasu uzupełnienia wakatu przez mieszkańców w wyborach zarządzonych przez legislaturę.

Niniejsza poprawka nie może być rozumiana jako dotycząca wyborów lub kadencji Senatorów wybranych, zanim jeszcze stała się obowiązującą częścią tej Konstytucji.

Poprawka XVIII [1917, 1919]

Sekcja 1. Po upływie roku od ratyfikacji tego artykułu zabrania się w Stanach Zjednoczonych i we wszystkich terytoriach podległych ich władzy produkcji, sprzedaży i przewozu, a także importu i eksportu, napojów alkoholowych dla celów spożycia.

Sekcja 2. Kongres i poszczególne stany będą miały prawo wprowadzenia w życie niniejszego artykułu za pomocą stosownego ustawodawstwa.

Sekcja 3. Artykuł ten nie będzie obowiązywał, jeśli w ciągu siedmiu lat, licząc od daty jego przedłożenia stanom przez Kongres, nie

zostanie ratyfikowany jako poprawka do Konstytucji przez legislatury poszczególnych stanów, tak jak stanowi o tym Konstytucja]²¹.

Poprawka XIX [1919, 1920]

Prawa wyborcze obywateli Stanów Zjednoczonych nie będą uchylane ani ograniczane przez Stany Zjednoczone lub którykolwiek ze stanów ze względu na płeć.

Kongres będzie miał prawo wprowadzenia w życie tego artykułu za pomocą stosownego ustawodawstwa.

Poprawka XX [1932, 1933]

Sekcja 1. Kadencja Prezydenta i Wiceprezydenta kończyć się będzie w południe 20 stycznia, a kadencja Senatorów i Reprezentantów w południe 3 stycznia w tych latach, w których te kadencje kończyłyby się, gdyby nie ratyfikowano tego artykułu. Wtedy też rozpoczynać się będzie kadencja następców.

Sekcja 2. Kongres będzie się zbierał przynajmniej raz w roku i takie zgromadzenie rozpoczynać się będzie w południe 3 stycznia, chyba że sam Kongres ustawą wyznaczy inny dzień.

Sekcja 3. Gdyby w czasie ustalonym jako początek prezydenckiej kadencji Prezydent-elekt już nie żył, to Prezydentem będzie Wiceprezydent-elekt. Gdyby Prezydenta nie wybrano przed rozpoczęciem nowej kadencji lub gdyby okazało się, że Prezydent-elekt nie czyni zadość wszystkim warunkom kandydowania na urząd, to do czasu ich spełnienia obowiązki Prezydenta wykonywać będzie Wiceprezydent-elekt. Kongres może określić ustawą, kto będzie wykonywał obowiązki Prezydenta lub w jaki sposób będzie się wyznaczać taką osobę, gdy ani Prezydent-elekt, ani Wiceprezydent-elekt nie spełniają warunków kandydowania na urząd. Osoba ta pełnić będzie obowiązki

²¹ Poprawka XVIII została uchylona poprawką XXI.

do czasu aż Prezydent lub Wiceprezydent nabędzie pełnych praw do urzędu.

Sekcja 4. Kongres może określić ustawą zasady postępowania zarówno w wypadku śmierci którejkolwiek z osób, spośród których Prezydenta wybiera Izba Reprezentantów, gdy na nią przechodzi to prawo, jak i w wypadku śmierci którejkolwiek z osób, spośród których Senat wybiera Wiceprezydenta, gdy do niego należy prawo wyboru.

Sekcja 5. Sekcje 1 i 2 wejdą w życie 15 października następującego po ratyfikacji niniejszego artykułu.

Sekcja 6. Artykuł ten nie będzie obowiązywał, jeśli nie zostanie ratyfikowany jako poprawka do Konstytucji przez legislatury trzech czwartych wszystkich stanów w ciągu siedmiu lat od daty jego przedłożenia.

Poprawka XXI [1933, 1933]

Sekcja 1. Niniejszym uchyla się osiemnąstą poprawkę do Konstytucji Stanów Zjednoczonych.

Sekcja 2. Przewóz lub import napojów alkoholowych do jakiegokolwiek stanu, terytorium lub posiadłości Stanów Zjednoczonych w celach handlowych lub do bezpośredniego spożycia z pogwałceniem ustawodawstwa miejscowego jest zabroniony.

Sekcja 3. Artykuł ten nie będzie obowiązywał, jeśli nie zostanie ratyfikowany jako poprawka do Konstytucji przez konwencje poszczególnych stanów, tak jak stanowi o tym Konstytucja, w ciągu siedmiu lat od jego przedłożenia stanom przez Kongres.

Poprawka XXII [1947, 1951]

Sekcja 1. Nikt nie będzie wybierany na urząd Prezydenta więcej niż dwa razy i nie więcej niż raz, jeśli sprawował ten urząd lub pełnił

obowiązki Prezydenta przez więcej niż dwa lata w okresie kadencji, na którą kto inny został wybrany na Prezydenta. Jednakże artykuł ten nie będzie odnosił się do osoby sprawującej urząd Prezydenta w czasie uchwalania tego artykułu przez Kongres, ani też nie będzie uniemożliwiał dokończenia kadencji osobie, która będzie sprawować urząd lub pełnić obowiązki Prezydenta w momencie, kiedy artykuł zacznie obowiązywać.

Sekcja 2. Artykuł ten nie wejdzie w życie, jeśli nie zostanie ratyfikowany jako poprawka do Konstytucji przez legislatury trzech czwartych wszystkich stanów w ciągu siedmiu lat od daty jego przedłożenia stanom przez Kongres.

Poprawka XXIII [1960, 1961]

Sekcja 1. Dystrykt stanowiący siedzibę władz Stanów Zjednoczonych będzie powoływał w sposób określony przez Kongres elektorów w wyborach prezydenckich w liczbie równej ilości Senatorów i Reprezentantów w Kongresie, do których miałby prawo, gdyby był stanem, jednak w żadnym przypadku nie większej od tej przysługującej najmniej ludnemu stanowi. Elektorzy ci, uzupełniając elektorów powoływanych w stanach, przy wyborze Prezydenta i Wiceprezydenta będą traktowani tak, jakby byli elektorami powołanymi w którymś ze stanów; będą zbierać się w Dystrykcie i wykonywać te obowiązki, o których stanowi poprawka XII.

Sekcja 2. Kongres będzie miał prawo wprowadzenia w życie tego artykułu za pomocą stosownego ustawodawstwa.

Poprawka XXIV [1962, 1964]

Sekcja 1. Prawo obywateli Stanów Zjednoczonych do głosowania w jakichkolwiek prawyborach i wyborach Prezydenta i Wiceprezydenta, elektorów Prezydenta i Wiceprezydenta, Senatorów lub Reprezentantów w Kongresie nie będzie uchylane ani ograniczane przez Stany

Zjednoczone albo którykolwiek ze stanów z powodu niezapłacenia podatku wyborczego lub innego.

Sekcja 2. Kongres będzie miał prawo wprowadzenia w życie tego artykułu za pomocą stosownego ustawodawstwa.

Poprawka XXV [1965, 1967]

Sekcja 1. W razie usunięcia Prezydenta z urzędu, jego śmierci lub rezygnacji Prezydentem zostaje Wiceprezydent.

Sekcja 2. Kiedykolwiek wystąpi wakat na stanowisku Wiceprezydenta, Prezydent mianuje Wiceprezydenta, który obejmie urząd po zatwierdzeniu nominacji większością głosów w obu Izbach Kongresu.

Sekcja 3. Kiedykolwiek Prezydent przekaze Przewodniczącemu Senatu i Spikerowi Izby Reprezentantów swoje pisemne oświadczenie, że jest niezdolny do sprawowania władzy i obowiązków swojego urzędu, to do czasu przekazania im przeciwnego oświadczenia, te zadania i obowiązki będą wykonywane w zastępstwie przez Wiceprezydenta.

Sekcja 4. Kiedykolwiek Wiceprezydent i większość bądź to szefów departamentów władzy wykonawczej, bądź innego ciała utworzonego ustawą przez Kongres przedłoży Przewodniczącemu Senatu i Spikerowi Izby Reprezentantów pisemne oświadczenie, że Prezydent jest niezdolny do sprawowania władzy i obowiązków swojego urzędu, Wiceprezydent przejmuje niezwłocznie zadania i obowiązki urzędu działając w zastępstwie Prezydenta.

Kiedy później Prezydent przekaze Przewodniczącemu Senatu i Spikerowi Izby Reprezentantów swoje pisemne oświadczenie, że żadna niezdolność już nie występuje, to podejmuje na nowo zadania i obowiązki swojego urzędu, chyba że Wiceprezydent i większość bądź to szefów departamentów władzy wykonawczej, bądź innego ciała utwo-

zonego ustawą przez Kongres przedłoży w ciągu czterech dni Przewodniczącemu Senatowi i Spikerowi Izby Reprezentantów oświadczenie, że Prezydent jest niezdolny do sprawowania władzy i obowiązków swojego urzędu. W takiej sytuacji rozstrzygać sporną kwestię będzie Kongres, zbierając się w tym celu, jeśli nie jest to okres sesji, w ciągu czterdziestu ośmiu godzin. Jeżeli Kongres w ciągu dwudziestu jeden dni po otrzymaniu ostatniego z oświadczeń, a gdy nie jest to okres sesji, w ciągu dwudziestu jeden dni od zebrania się, stwierdzi większością dwóch trzecich głosów w obu Izbach, że Prezydent jest niezdolny do sprawowania władzy i obowiązków swojego urzędu, to Wiceprezydent będzie je pełnił nadal w zastępstwie Prezydenta; w przeciwnym wypadku Prezydent przejmie z powrotem zadania i obowiązki swojego urzędu.

Poprawka XXVI [1971, 1971]

Sekcja 1. Prawa wyborcze obywateli Stanów Zjednoczonych, którzy mają lat osiemnaście lub więcej nie będą uchylane ani ograniczane ze względu na wiek przez Stany Zjednoczone lub którykolwiek ze stanów.

Sekcja 2. Kongres będzie miał prawo wprowadzenia w życie tego artykułu za pomocą stosownego ustawodawstwa.

Poprawka XXVII [1789, 1992]

Żadne prawo zmieniające wynagrodzenie za służbę Senatorów i Reprezentantów nie będzie mogło obowiązywać, zanim nie odbędą się nowe wybory.

SPIS TREŚCI

WSTĘP

I. Informacje ogólne. Geneza państwa	3
II. Uchwalenie konstytucji	6
III. Ogólna charakterystyka konstytucji	10
IV. Poprawki do konstytucji	13
V. Zasada federalizmu	15
VI. Zasada podziału władzy	18
VII. Wybory i system partyjny	22
VIII. Kongres	26
IX. Prezydent i struktura władzy wykonawczej	29
X. Konstytucja a Sąd Najwyższy	30
Aneks. Prezydenci Stanów Zjednoczonych Ameryki	33
Wybrana bibliografia	35

KONSTYTUCJA STANÓW ZJEDNOCZONYCH AMERYKI

Artykuł I (sekcja 1–10)	39
Artykuł II (sekcja 1–4)	47
Artykuł III (sekcja 1–3)	49
Artykuł IV (sekcja 1–4)	51
Artykuł V	52
Artykuł VI	52
Artykuł VII	53

POPRAWKI DO KONSTYTUCJI

Poprawka I	55
Poprawka II	55
Poprawka III	55
Poprawka IV	55
Poprawka V	56
Poprawka VI	56
Poprawka VII	56
Poprawka VIII	57
Poprawka IX	57
Poprawka X	57
Poprawka XI	57

Poprawka XII	57
Poprawka XIII	58
Poprawka XIV	59
Poprawka XV	60
Poprawka XVI	60
Poprawka XVII	61
Poprawka XVIII	61
Poprawka XIX	62
Poprawka XX	62
Poprawka XXI	63
Poprawka XXII	63
Poprawka XXIII	64
Poprawka XXIV	64
Poprawka XXV	65
Poprawka XXVI	66
Poprawka XXVI	66